

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 32009/11

Enis ÜNLÜ / Türkiye

Başkan

Julia Laffranque,

Hâkimler

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 22 Ocak 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm):

Yukarıda anılan 23 Şubat 2011 tarihli başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere karşılık olarak başvuran tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran Enis Ünlü, 1967 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat S. Türkdöğru tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Polis memuru olan başvuran, 16 Ekim 2006 tarihinde yakalanmış ve gözaltına alınmıştır.

5. Bakırköy Sulh Ceza Mahkemesi, 19 Ekim 2006 tarihinde, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

6. Cumhuriyet savcısı, 25 Ocak 2007 tarihinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine bir iddianame sunarak, başvuranı, *diğerlerine ilaveten*, yasa dışı mali kâr elde etme amacıyla silahlı suç örgütü kurma suçuyla itham etmiştir.

7. 19 Nisan 2011 ve 21 Haziran 2011 tarihlerinde, yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın tutukluluğunun devamına karar vermiş ve bunun gerekçelerini açıklamıştır.

8. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 17 Ekim 2011 tarihinde başvuranın tutuksuz yargılanmak üzere tahliyesine karar vermiştir.

9. Dava dosyasındaki en son bilgilere göre, 2013 yılı Temmuz ayı itibarıyla başvuran aleyhindeki ceza yargılamaları halen derdesttir.

10. Bu süre zarfında, başvuran, görevi kötüye kullanmaktan ve yolsuzluktan dolayı Disiplin Kurulu tarafından görevden ihraç edilmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulama

11. Sözleşme'nin 5 § 3 maddesine ait iç hukuka ve uygulamaya ilişkin açıklamalar *A.Ş/Türkiye* (no. 58271/10, §§ 34-35, 13 Eylül 2016), ve *Şefik Demir/Türkiye* ((k.k.), no. 51770/07, §§ 29-33, 16 Ekim 2012) davalarında mevcuttur.

12. Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 102. maddesine göre, Ağır Ceza Mahkemesinin yetki alanına giren davalarda, tutukluluğun azami süresi 2 yıldır. Ancak, zorunlu sebeplerden ötürü, mahkeme tarafından verilen gerekçeli kararlar, tutukluluk süresi 2 yıldan sonra uzatılabilir, ancak bu süre 3 yılı geçemez (toplam 5 yıl).

ŞİKÂyetLER

13. Başvuran, 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ("CMK") 102 § 2 maddesine göre, yerel mahkemeler tarafından, iki yıllık süre sonrasında tutukluluğunu uzatmak için ayrı bir kararın alınmamış olmasından şikâyetçi olmuştur.

14. Başvuran tutukluk süresi hakkında Sözleşme'nin 5 § 3 maddesi kapsamında şikâyette bulunmuştur.

15. Başvuran, ilk tutukluluk kararının hukuka aykırı olduğundan şikâyetçi olmuştur. Ayrıca, *re'sen* incelemelere ve tutukluluk süresinin uzatılmasına ilişkin mahkeme kararlarının kendisine iletilmediğini iddia etmiştir. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, ceza yargılamaları bitmeden önce görevden ihraç edildiği için masumiyet karinesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Ayrıca, Sözleşme'nin 8. maddesine dayanarak, telefon görüşmelerinin geçerli bir mahkeme kararı olmadan dinlendiği konusunda şikâyette bulunmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Başvuranın Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi uyarınca şikâyetleri

16. Başvuran, 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren CMK'nın 102 § 2 maddesinin gerektirdiği üzere, yerel mahkeme tarafından, iki yıllık süre sonrasında tutukluluğunu uzatmak için ayrı bir kararın alınmamış olmasından şikâyetçi olmuştur.

17. Mahkeme, 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren CMK'nın 102 § 2 maddesine göre, Ağır Ceza Mahkemesinin yetki alanına giren davalarda, tutukluluğun azami süresinin 2 yıl olduğunu kaydeder. Ancak, zorunlu sebeplerden ötürü, tutukluluk süresi, beş yılı geçmeyecek şekilde, üç yıl daha uzatılabilir.

18. Somut davada, CMK'nın 102. maddesi 31 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girdiğinde, başvuran zaten yaklaşık dört yıl iki ay boyunca tutuklu bulunmaktaydı. Dolayısıyla, Mahkeme, sırasıyla 19 Nisan 2011 ve 21 Haziran 2011 tarihlerinde gerçekleştirilen duruşmaların sonunda, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuranın tutukluluğunun devamına karar verdiğini ve bunun gerekçelerini açıkladığını gözlemlemiştir. 17 Ekim 2011 tarihinde, diğer bir ifadeyle beş yıl süren tutukluluğun sonunda, yargılamayı yürüten mahkeme bir kez daha başvuranın devam eden tutukluluğunu incelemiş ve kendisinin derhal tutuksuz yargılanmak üzere tahliyesine karar vermiştir. Mahkeme, yukarıdaki hususları göz önünde bulundurarak, başvuranın tutukluluğunun iç hukuka aykırı olmadığı kanısındadır. Tutukluluğun azami süresi aşılmamıştır ve mahkemeler, başvuranın tutukluluk süresini uzatırken, gerekçeli kararlar vermiştir.

19. Dolayısıyla, Mahkeme, bu şikâyetin, açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 (a) ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

B. Başvuranın Sözleşme'nin 5 § 3 maddesi uyarınca şikâyetleri

20. Başvuran tutukluk süresi hakkında Sözleşme'nin 5 § 3 maddesi kapsamında şikâyette bulunmuştur.

21. Hükümet, Mahkemedен, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle söz konusu şikâyeti reddetmesini talep etmiştir. Bu bakımdan Hükümet, başvuranın CMK'nın 141. maddesi uyarınca tazminat talep etmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

22. Mahkeme, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (d) maddesinin tutukluluğun uzunluğu bakımından uygulandığı iç hukuk yolunu *A.Ş./Türkiye* (no. 58271/10, § 85-95, 13 Eylül 2016) ve *Şefik Demir/Türkiye*, ((k.k.), no. 51770/07, §§ 17-35, 16 Ekim 2012) davalarında incelendiğini gözlemlemektedir.

23. Mahkeme *Şefik Demir* davasında (yukarıda anılan), söz konusu hukuk yolunun mahkûmiyetleri kesinleşmiş olan başvurular tarafından tüketilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca yukarıda anılan A.Ş. kararında (bk. § 92), Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (d) maddesinde öngörülen iç hukuk yolunun yargılamalar kesinleşmeden önce dahi başvurular tarafından tüketilmesi gerektiğine karar vermiştir.

24. Mahkeme, somut davada, başvuranın 17 Ekim 2011 tarihinde serbest bırakılması ile tutukluğunun sona erdiğini, ancak başvuran aleyhine yürütülen yargılamaların halen derdest olup olmadığı veya kesinleşip kesinleşmediğine dair herhangi bir bilgi bulunmadığını kaydetmektedir. Bununla birlikte Mahkeme, başvuranın her iki durumda da Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (d) maddesi uyarınca tazminat talebinde bulunabilme imkânının olduğunu gözlemlemektedir. Ancak başvuran böyle bir talepte bulunmamıştır.

25. Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğine ilişkin değerlendirmenin, normal şartlarda, Mahkemeye başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak gerçekleştirildiğini hatırlatmaktadır. Ancak, Mahkeme'nin birçok kararında belirttiği üzere bu kural, her davanın kendine özgü

koşullarıyla haklı kılınabilecek istisnalara tabidir (bk. *İçyer/Türkiye* (k.k.), no. 18888/02, § 72, AİHM 2006-I). Mahkeme geçmişte, ceza yargılamalarındaki nihai karardan sonra uygulanabilir olan, tutukluluğun uzunluğuna ilişkin yukarıda belirtilen hukuk yoluna ilişkin davalarda bu kuraldan ayrılmıştır (bk., diğerleri arasında, *Tutal ve Diğerleri/Türkiye* (k.k.), no. 11929/12, 28 Ocak 2014). Mahkeme, söz konusu istisnanın somut davada da uygulanması gerektiği kanaatindedir.

26. Sonuç olarak, Mahkeme, Hükümet'in itirazını dikkate alarak, başvurunun bu kısmının, Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

C. Diğer Şikâyetler

27. Sözleşme'nin 5, 6 ve 8. maddeleriyle ilgili olarak ileri sürülen diğer şikâyetlerle ilgili olarak, Mahkeme, kendisine sunulan bütün belgeler ışığında ve şikâyette bulunulan hususların yargı yetkisine girdiği ölçüde, bu şikâyetlerin Sözleşme veya Ek Protokollerinde belirtilen hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğine işaret etmediği sonucuna varmıştır.

28. Dolayısıyla, başvurunun bu kısmı, Sözleşme'nin 35 § 4 maddesi kapsamında reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 14 Şubat 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan